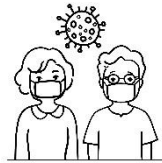

השפעות משבר הקורונה על בני 65+

השפעות משבר הקורונה על בני 65+

מבוא

מגפת הקורונה העולמית גרמה לשינויים חברתיים ולפגיעה באוכלוסייה. נתוני התמותה העולמיים מעידים בבירור שאוכלוסיית הזקנים היא אוכלוסייה פגיעה במיוחד. למציאות שהשתנתה בעקבות מגפת הקורונה יש השפעות נוספות מלבד שיעור התמותה הגבוה, ופגיעתן באוכלוסייה הזקנה עשויה להיות קשה אף היא. ימי מגפת הקורונה הביאו לידי הימנעות או עיכוב במתן או בקבלת שירותי בריאות, בין מרצון ובין מחוסר ברירה. תופעות חברתיות נוספות הקשורות במגפת הקורונה הן ריחוק חברתי, בדידות, קושי בגישה לשירותים ואובדן פרנסה.

בפרק זה מוצגים נתונים מסקר בזק שנערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בסוף חודש אפריל 2020, בשיאה של המגפה וההגבלות החברתיות שהוטלו בגינה. השאלות עוסקות במצב הבריאות הפיזי והנפשי, במצבים רגשיים בזמן המשבר, בחששות שהתעוררו בזמן המשבר ובהשלכות כלכליות.

ממצאים עיקריים

- ◆ בזמן משבר הקורונה, 76.2% מבני 65+ תופסים את מצב בריאותם כטוב או טוב מאוד. 19.2% דיווחו כי מצב בריאותם לא כל כך טוב ו-4.3% דיווחו שמצב בריאותם כלל לא טוב (לוח 1).
- 6.2% מבני 65+ דיווחו כי מצב בריאותם השתפר בזמן משבר הקורונה ואילו 82.5% דיווחו כי מצב בריאותם לא השתנה (לוח 2).
- ◆ בזמן משבר הקורונה, 72.2% מבני 65+ דיווחו כי מצבם הנפשי טוב או טוב מאוד. 21.6% דיווחו כי מצב בריאותם לא כל כך טוב ו-6.1% דיווחו שמצב בריאותם כלל לא טוב (לוח 1).
- 6.2% מבני 65+ דיווחו כי מצבם הנפשי השתפר בזמן משבר הקורונה, 66.5% דיווחו כי מצבם הנפשי לא השתנה ואילו 27.3% דיווחו כי מצבם הנפשי החמיר או החמיר מאוד (לוח 4).
- ◆ 30.4% מבני 65+ דיווחו כי חוו תחושה של לחץ וחרדה בזמן משבר הקורונה, במידה רבה או במידה מסוימת. 18.9% דיווחו כי חוו תחושה של דיכאון במידה רבה או במידה מסוימת ו-29.5% דיווחו על תחושת בדידות במידה רבה או במידה מסוימת (לוח 5).
- ◆ שהייה ממושכת של בני משפחה בבית עלולה ליצור מתחים בין בני הבית. 72.2% מבני 65+ דיווחו כי לא נוצרו מתחים בין בני הבית בזמן משבר הקורונה ו-12.6% דיווחו כי נוצרו מתחים במידה מסוימת (לוח 6).
- ◆ 54.5% מבני 65+ דיווחו על חשש (במידה רבה או במידה מסוימת) מהידבקות בזמן משבר הקורונה ו-36.7% דיווחו על חשש מפגיעה במצב הבריאות מסיבות אחרות. 31.1% דיווחו על חשש מקשיים בכיסוי ההוצאות ו-6% דיווחו על חשש מפגיעה ביחסים במשפחה (לוח 7).
- ◆ 14% מבני 65+ דיווחו כי צמצמו את כמות המזון או את מספר הארוחות בזמן משבר הקורונה. מבין אלו שדיווחו על צמצום, 34.4% אמרו שהסיבה לצמצום היא שאין להם מספיק כסף כדי לקנות אוכל ו-29.3% אמרו שהסיבה היא שאין להם נגישות למצרכים, לדוגמה הם אינם יכולים לצאת מן הבית או שאין מצרכים בחנות (לוח 8).

- 45.5% מבני +65 דיווחו כי בזמן המשבר נעזרו במישהו אחר כדי להביא הביתה מצרכים כגון מזון או תרופות (לוח 9).

♦ 72.2% מבני +65 דיווחו כי משבר הקורונה לא גרם לשינויים במצבם הכלכלי, ואילו 26.5% דיווחו כי מצבם הכלכלי החמיר או החמיר מאוד בעקבות המשבר (לוח 10).

♦ לפי נתוני סקר החוסן החברתי, 13% מבני +65 עבדו כשכירים בזמן המשבר, 4.6% עבדו כעצמאים ו-82.4% לא עבדו (לוח 11).

- 23.1% מבני +65 דיווחו כי הכנסתם נפגעה בעקבות המשבר (לוח 12) ו-4.6% דיווחו כי איבדו את מקום עבודתם בעקבות המשבר (לוח 13).

הגדרות והסברים

סקר החוסן החברתי: סקר הבזק בנושא החוסן החברתי נערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשיתוף המועצה לביטחון לאומי ומשרד ראש הממשלה, בין 26 באפריל ל-1 במאי 2020, במטרה לספק למקבלי ההחלטות נתונים חיוניים בעקבות משבר הקורונה. המדגם כלל 2,279 נדגמים בני 21 ומעלה, מהם השיבו 1,276 איש. 440 נדגמים היו בני 65 ומעלה, מהם השיבו 307 איש. הסקר נערך בטלפון.

כלל האוכלוסייה: המונח בפרק זה מתייחס לבני 21 ומעלה.

מהימנות הנתונים: על מידת מהימנותם הסטטיסטית של הנתונים או האומדנים המופיעים בלוחות יש מידע בפרסום המקורי. המעוניין במידע זה מתבקש לעיין בפרסום זה.

סימנים מיוחדים

ריק = אין נתונים או שהנתונים אינם רלוונטיים
 .. = נתונים עם טעויות דגימה יחסיות גבוהות מ-30%
 () = נתונים עם טעויות דגימה יחסיות בין 15% ל-30%

עיגול מספרים

סיכום הפירוטים אינו מתאים בהכרח לסך-הכול, בגלל עיגול המספרים.

מקורות

ההגדרות והנתונים לפרק זה מקורם בפרסום הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח 1: תפיסה עצמית של מצב הבריאות של בני +65 וכלל האוכלוסייה*, בזמן משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
טוב מאד	39.0	66.2
טוב	37.5	26.5
לא כל כך טוב	19.2	5.9
בכלל לא טוב	4.3	1.5
דיווחו על מצב בריאות טוב או טוב מאד	76.5	92.7

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני +21

לוח 2: תפיסה עצמית של מצב הבריאות בהשוואה למצב לפני משבר הקורונה, בני +65 וכלל האוכלוסייה*

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
השתפר או השתפר מאד	6.2	6.5
לא השתנה	82.5	88.0
החמיר או החמיר מאד	..	5.4

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני +21

לוח 3: תפיסה עצמית של המצב הנפשי של בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, בזמן משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
טוב מאד	32.2	40.0
טוב	40.0	40.3
לא כל כך טוב	21.6	15.0
בכלל לא טוב	6.1	4.7
דיווחו על מצב נפשי טוב או טוב מאד	72.2	80.3

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 4: תפיסה עצמית של המצב הנפשי בהשוואה למצב לפני משבר הקורונה, בני 65+ וכלל האוכלוסייה*

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
השתפר או השתפר מאד	6.2	8.0
לא השתנה	66.5	69.5
החמיר או החמיר מאד	27.3	22.5

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 5: דיווח על מצבים רגשיים שונים בזמן משבר הקורונה, בני 65+ וכלל האוכלוסייה*

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מצבים רגשיים	סה"כ	במידה רבה	במידה מסוימת	לא כל כך	בכלל לא
דיווחו על תחושת לחץ וחרדה					
בני 65+	100.0	8.2	22.2	17.7	51.9
כלל האוכלוסייה	100.0	10.1	24.2	17.8	47.8
דיווחו על תחושת דיכאון					
בני 65+	100.0	4.0	14.9	15.0	66.1
כלל האוכלוסייה	100.0	4.3	11.9	12.6	71.2
דיווחו על תחושת בדידות					
בני 65+	100.0	10.2	19.3	12.2	58.3
כלל האוכלוסייה	100.0	7.9	15.6	12.1	64.5

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 6: בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, המדווחים על מתחים שנוצרו בין בני הבית, בעקבות שהייה ממושכת בבית בזמן משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
כלל לא (נוצרו מתחים)	72.2	61.4
לא כל כך	12.8	17.3
במידה מסוימת	12.6	17.1
במידה רבה	..	3.7
במידה רבה מאד (כולל גילויי אלימות)

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 7: בני 65+ וכלל האוכלוסייה* המדווחים על חששות מתרחישים שונים, בזמן משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

תרחישים	סה"כ	במידה רבה	במידה מסוימת	לא כל כך	בכלל לא
דיווחו על חשש מהידבקות בנגיף הקורונה					
בני 65+	100.0	28.2	26.3	14.8	30.7
כלל האוכלוסייה	100.0	22.9	32.8	16.7	27.6
דיווחו על חשש מפגיעה במצב הבריאות מסיבות אחרות					
בני 65+	100.0	13.3	23.4	18.3	45.0
כלל האוכלוסייה	100.0	12.4	19.9	17.7	50.1
דיווחו על חשש מקושי בכיסוי הוצאות					
בני 65+	100.0	12.7	18.4	15.3	53.7
כלל האוכלוסייה	100.0	23.8	26.5	13.4	36.3
דיווחו על חשש להיות קורבן פשיעה					
בני 65+	100.0	5.5	13.0	15.2	66.3
כלל האוכלוסייה	100.0	7.8	12.0	12.4	67.7
דיווחו על חשש לאבד את מקום המגורים					
בני 65+	100.0	6.5	8.6	84.9	
כלל האוכלוסייה	100.0	7.7	8.0	8.6	75.6
דיווחו על חשש מפגיעה ביחסים בתוך המשפחה					
בני 65+	100.0	6.0	8.7	85.3	
כלל האוכלוסייה	100.0	6.4	7.1	8.4	78.1

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 8: בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, המדווחים על צמצום בכמות האוכל או הארוחות בזמן משבר הקורונה, והסיבות לכך

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
צמצום כמות המזון או הארוחות	13.0	14.0
הסיבות לצמצום (אחוזים מאלו שדיווחו על צמצום)		
אין מספיק כסף לקנות אוכל	34.4	57.6
אין נגישות למצרכים (לא יכולים לצאת מהבית או אין מצרכים בחנות)	29.3	15.5
אין אפשרות לבשל
סיבות אחרות	36.3	26.0

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 9: בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, המדווחים כי נעזרו בזמן משבר הקורונה במישהו אחר על מנת להביא מצרכים הביתה, כגון מזון, תרופות וכד'

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
כן	45.5	16.2
לא	54.5	83.8

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 10: דיווח על שינוי במצב הכלכלי של בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, שנגרם בעקבות משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
השתפר מאד
השתפר	..	2.2
לא השתנה	72.2	51.1
החמיר או החמיר מאד	26.5	46.2

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 11: בני 65+ וכלל האוכלוסייה* שעבדו בשבוע שקדם לסקר

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
כן, כשכיר	13.0	38.6
כן, כעצמאי	4.6	5.6
לא	82.4	55.8

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 12: בני 65+ וכלל האוכלוסייה* שדיווחו כי הכנסתם נפגעה בעקבות משבר הקורונה

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
כן	23.1	46.4
לא	76.9	53.6

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

לוח 13: בני 65+ וכלל האוכלוסייה* המדווחים כי איבדו את מקום עבודתם בעקבות המשבר

אחוזים, סוף אפריל, 2020

מאפיינים	65+	כלל האוכלוסייה
סה"כ	100.0	100.0
כן	4.6	9.3
לא	95.4	90.7

מקור: למ"ס, סקר החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, גל 1
* אוכלוסיית הסקר היא בני 21+

